

Derde Borns DICTEE (auteur: Berend Jager)

Artistieke producties

1. Wie aan de noordoostelijke zijde Borne binnenkomt, dus bij de Prins Bernhardlaan, ziet tot zijn verrassing dat het daar gevestigde etablissement Kir Royal op een groot reclamebord vermeldt dat het 'delicieuze barbeques' op het menu heeft staan, terwijl men ongetwijfeld barbecues bedoelt.
2. De passant is al gauw geneigd te veronderstellen dat hier melbuulnse oubolligheid wordt gekonterfeit, of dat er misschien een carnivaleske practical joke wordt geëtaleerd door de een of andere janklaassen, maar geenszins mag hieruit worden geconcludeerd dat het met de presentatie van het Bornse image slecht gesteld is.
3. Het is voor een criticaster natuurlijk alleszins eenvoudig Borne met zijn feilen te affronteren; het is evenwel een feit dat de aandachtige toeschouwer zich kan vermeien in andere konterfeitsels in de vorm van prachtige kunstwerken die getuigen van de rijke Bornse historie en waarmee het dorp terecht koketteert.
4. Bij mijn weten heeft de cichorei-industrie, waar dit dorp in de achttiende en negentiende eeuw zo bekend om was, tot op heden geen kunstwerk opgeleverd; dit in tegenstelling tot de textielindustrie: op de hoek van de Stationsstraat en de Parallelweg bevindt zich een werk dat volumineus de Spanjaardperiode representeert.
5. Verschillende aspecten van het gecompliceerde ontwikkelingsproces van het vervaardigen van katoen zijn als een sjibbolet in dit werk verenigd, maar de arbeider domineert op niet mis te verstane wijze en terecht: het was een ruig bestaan waarbij de werkmans of -vrouw zich niet met een jantje-van-leiden van de dagelijkse plichten kon afmaken, maar van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat in het zweet zijns aanschijns zijn brood trachtte te verdienen.
6. Een ander aspect van de rijke industriële Bornse historie ziet men terug in het kunstwerk. De Spijkermotor, een mise-en-scène, dat zich aan de Bekenhorst bevindt vlak bij Het Dijkhuis en bij de entree van de parkeergarage.
7. In feite was de spijkermotor destijds een reclame-idee van Smit Slikkerveer dat later werd overgenomen door de Heemaf in Hengelo; men moet het kunstwerk dan ook opvatten als een aggregaat, of literair gezien als een allegorie zo men wil, want hier wordt het opwekken van elektriciteit door middel van een dynamo en een transformator gepresenteerd, zoals dat plaatsvond in de allereerste elektriciteitscentrale van Nederland, jawel, hier in Borne!
8. Een Bornenaar hoeft zich niet de risee van Twente te voelen, maar kan trots zijn op de veelzijdige artistieke producties en onmiskenbare intimiteit van zijn woonplaats, niet om bij de toerist in het gevlij te komen, maar omdat de Bornse zone ontegenzeggelijk de moeite van het bezoeken waard is.